

JÖVŐ-LELETEK

PALÁSTI ERZSÉBET KÉPEI

Palásti Erzsébet egy évtizede végezte el a Főiskola sokszorosító grafika szakát, a nyári Duna Galéria-beli kiállítás volt a negyedik önálló tárlata. Ezúttal nemcsak rajzokat, hanem festményeket is láthattunk, a műfaji sokoldalúság ellenére igen egységes, expresszív hatású munkákat. Kővé dermedt emberi testek, megkövült sámnádköpenyekbe vagy imasálakba burkolóztató, netán halotti lepelbe tekerve hajladoznak a képeken. Az ősképekkel, C. G. Jung pszichológiájának terminusaival, az ornamentika és az írás rituális-mitikus keletkezésével rokoníthatók a drámai jelenetek. Az őskori régészet leleteire, az anyagszerkezetek makroszkópikus részleteire, Edward Munch tudatos képi hatásmechanizmus-elemzésére és Salvador Dalí paranoia-kritikai alkotómódszerére építő kompozíciók mégis szikár, kevés elemmel élő képi világot eredményeznek.

Maguk a figurák rövid vagy csonkolt végtagokkal rendelkeznek, mintha annak az antik görög temetkezési szertartásnak lennének a szereplői, melyet „protészis”-nek hívtak, és amely kifejezi a nem csupán végtagok híján tehetetlen ember utolsó részvételét a társadalmi szertartásokban. Azt jelképezve, hogy az egyén a közösség rituális kényszereinek nem alánya, hanem sokkal inkább tehetetlen tárgya. Nyilvánvaló, hogy ezt a metaforát Palásti nem korlátozza az ókorra, hanem a mára és a jövő „jégvilágára” is kiterjeszti.

A dolmenek, menhírek egy véres bolygón várahoztak (Go-

dot-ra?), míg meg nem dermedtek. Fekete napok és holdak sötétlenek a fejük felett, levél nélküli fák állnak a háttérben, mint az idézett, XX. századi életérzést szimbolizáló színműben. Levélerezetre emlékeztetnek viszont maguk az antropomorf formák, mintha a követ felhasítva fossziliák lenyomatait látnánk. Ezek nemcsak biomorf irányban változtatják identitásukat, gyakran rákokra, rovarokra emlékeztetnek. Madách Tragédiájának utolsó utáni színét sejtjük: mielőtt minden kővé vált volna, előbb visszafelé lezajlott a törzsféjlődés, vagy ha akarom, a teremtés. Az emberi létből csak az anyagi formák maradtak fenn, a lélek nyomai nem.

A jövőutazás leletei azonban erősen kötődnek helyhez is, nemcsak az időt mutatják. Itt Kelet-Európáról van szó. A néma kiállítás, a köbötük, a sötét szín- és pszichikai tónus nagyon jól érzékelhetően „Auschwitz utáni”. Palásti Erzsébet saját vallomása szerint: „Munkáimban az ember és a társadalom létkérdései foglalkoztatnak, valamint a természet fenyegetettsége. Beleértve a növény- és állatvilágot is... És érdekel az anyag különböző felépítettsége, szerkezete, mely olyan izgalmas, hogy érdemes láthatóvá tenni... Szeretnék egy emberibb, humánusabb világot, ahol mindennek és mindenkinek méltó helye van, de nyitott szemmel ez álomnak tűnik.” Az utolsó félmondat melankóliája adja a holtak látszó figurák emberfeletti erejét, hogy az őskiáltást kipréseljék a torkukon. De nem akárhogy, hanem ahogyan ezt Edward Munch híres képe óta mondják: expresszív erővel.

SZEGŐ GYÖRGY

FIZESSEN ELŐ FOLYÓIRATUNKRA! ÍGY OLCSÓBB!

A szelvényt kérjük kivágni és az alábbi címre postázni, megrendelőinknek csekket küldünk.

Megrendelem
a MŰLT ÉS JÖVŐ című folyóiratot
egy évre (4 szám) - 500,- Ft
fél évre (2 szám) - 250,- Ft
illetve a folyóirat eddig megjelent példányait:

Antológia 1988
1989 (1, 2)
1990 (1, 2, 3, 4)
1991 (1, 2, 3, 4)
(számonként 80,- Ft)
(kérjük húzza alá a megfelelő szöveget)

Név: .....

Cím: .....

A díjak tartalmazzák a postaköltséget is.

**MŰLT ÉS JÖVŐ
SZERKESZTŐSÉGE**

**Pf. 701/355
BUDAPEST**

1399